

Luther geeft oecumene een flinke impuls

tekening tom janssen

herdenking - Op de dag af 500 jaar geleden gaf Maarten Luther de aanzet tot de Reformatie en daarmee tot de grote scheiding tussen rooms-katholieken en protestanten.

NICO DE FIJTER, REDACTIE
RELIGIE&FILOSOFIE

In Nederland lijkt de herdenking van vijf eeuwen Reformatie de eenheid tussen christenen een fikse impuls te geven. Zelden kwamen op zoveel plekken gelovigen uit zoveel verschillende kerken bij elkaar.

Zomaar een paar voorbeelden van hoe 500 jaar Reformatie dezer dagen wordt herdacht. In het Zeeuwse Axel voerden gelovigen van de rooms-katholieke parochie, de Protestantse Gemeente en de Gereformeerde Kerk vrijgemaakt uit het dorp samen een toneelstuk over de Reformatie op. In de Amsterdamse Nicolaasbasiliek hielden de Protestantse Gemeente van Amsterdam en de rooms-katholieke parochie een gezamenlijke vesper over 500 jaar Reformatie. In Ommen, Overijssel, komen vanavond protestanten en katholieken samen voor een Reformatie-herdenking. Na afloop drinken de gelovigen samen een Luther-biertje. Ook vanavond: in het Utrechtse Wijk bij Duurstede

gaan in de plaatselijke Grote Kerk vertegenwoordigers van protestantse en rooms-katholieke geloofsgemeenschappen uit het stadje met elkaar in gesprek over Luther. In de Domkerk in Utrecht komen vanavond, in aanwezigheid van de koning, landelijke vertegenwoordigers uit protestantse en rooms-katholieke hoek samen.

De opsomming komt uit een enorme lijst aan vieringen, lezingen, symposia, toneelstukken en tentoonstellingen die overal in het land zijn georganiseerd. Bijna keer op keer zijn het interkerkelijke activiteiten. De herdenking van 500 jaar Reformatie - die veel kerkelijke verdeeldheid tot gevolg had - is een oecumenische herdenking geworden.

"Deels zal dat komen doordat er bij die verschillende gelovigen een verlangen naar christelijke eenheid bestaat", zegt hoogleraar en Reformatie-kenner Herman Selderhuis. "En voor een deel komt het ook doordat het besef groeit dat gelovigen elkaar hard nodig hebben. Want of je nou rooms-katholiek of protestant bent: de kans is groot dat je kerk bedreigd wordt door krimp of sluiting. Het is mooi als mensen in gesprek gaan en ontdekken dat de verschillen veel minder groot zijn dan vaak gedacht." Selderhuis is directeur van Refo500, een platform waar tientallen organisaties in binnen- en buitenland bij zijn aangesloten die zich bezighouden met de betekenis van de Reformatie. "De ideeën die protestanten en katholieken over en weer van elkaar hebben, zijn soms hardnekkig. Samen stilstaan bij 500 jaar Reformatie blijkt een manier om daar wat verandering in te brengen."

De grote tegenstellingen tussen rooms-katholieken en protestanten zijn al langer aan het vervagen. Uit onderzoek van het Amerikaanse Pew Research Center blijkt dat gelovigen uit de twee grote christelijke stromingen steeds meer

onderlinge overeenkomsten zien.

Op 31 oktober 1517 kwam de Duitse monnik Maarten Luther in verzet tegen de machtige en steenrijke kerk waar hij toen deel van uitmaakte. Hij hekelde de rooms-katholieke aflatenpraktijk die gelovigen een plek in de hemel liet afkopen. Niets kan tussen God en mens in staan, zei hij. Alleen door geloof en alleen door genade kan een mens vergeving vinden, was zijn boodschap. En er is maar één bron voor die kennis: de Bijbel. Luther zette een ongekende keten aan veranderingen in beweging. Zijn boodschap had grote gevolgen voor maatschappij, politiek en cultuur, maar was in de eerste plaats een religieuze.

Luthers verzet markeerde de geboorte van het protestantisme. In de loop van vijf eeuwen zijn duizenden protestantse kerkgenootschappen ontstaan. Ook die protestantse verdeeldheid werd bij de herdenking van 500 jaar Reformatie vaak eventjes overbrugd: bij veel herdenkingen werkten verschillende protestantse kerkgenootschappen samen.

Afgelopen jaar reisde Trouw de wereld over om de sporen van de Reformatie in beeld te brengen. Een verhalenserie is te lezen via www.trouw.nl/lutherjaar. Daar is ook de door Trouw ontwikkelde Luther-quiz te spelen.

de verdieping 10|11

Luther moet op tafel blijven